Libat Urus Antarabangsa

Pada tahun 2023, Bank Negara Malaysia (BNM) telah mengadakan libat urus secara aktif dengan komuniti antarabangsa melalui penyertaan dalam wacana global, platform integrasi dan kerjasama serantau serta libat urus dua hala dengan rakan sejawat dari negara-negara lain. Libat urus antarabangsa terus menjadi saluran penting yang menyokong penyampaian mandat BNM dan mengukuhkan kepentingan BNM dalam bidang keutamaan strategik. Bidang-bidang ini termasuk menambah baik jaringan keselamatan kewangan Malaysia, meningkatkan pembayaran rentas sempadan dan menguruskan risiko berkaitan iklim dalam sektor kewangan.

Memperkasakan suara BNM pada peringkat antarabangsa mengenai isu-isu perbankan pusat

Melalui penyertaan dalam platform antarabangsa, BNM meneruskan kerjasama strategik dan dialog dasar yang membina dengan rakan sejawat di bank-bank pusat lain. Penglibatan BNM menyumbang kepada pengiktirafan perspektif ekonomi sedang pesat membangun (*emerging markets economies*, EME) dalam wacana antarabangsa.

Tumpuan utama pada tahun 2023 adalah pada limpahan daripada dasar monetari yang ketat di ekonomi maju; inflasi; dan konflik geopolitik. Di Tabung Kewangan Antarabangsa (International Monetary Fund, IMF), BNM menggariskan cabaran yang dihadapi oleh EME dan menekankan keperluan institusi kewangan antarabangsa untuk mengambil kira keutamaan dasar dan ciri-ciri negara apabila memberikan nasihat dasar. Pada peringkat serantau, BNM menyokong kerjasama kewangan yang lebih mendalam pada forum Association of Southeast Asian Nations (ASEAN) dan ASEAN+3, yang juga termasuk China, Jepun dan Korea. Topik utama pada forum-forum ini merangkumi integrasi kewangan, jaringan keselamatan kewangan dan kelestarian.

Pada tahun 2023, platform bagi bank pusat seperti Bank for International Settlements (BIS) dan Executives' Meeting of East Asia-Pacific Central Banks (EMEAP) kekal penting dalam mengukuhkan kerjasama mengenai isu berkaitan kestabilan monetari dan kewangan. Di bawah bidang kuasa Asia Consultive Council BIS, BNM bekerjasama dengan 12 bank pusat Asia yang lain untuk mengkaji dasar terhadap pelbagai kejutan makrokewangan yang dihadapi pada tahun 2022 dan iktibar yang diperoleh. Kerjasama ini menghasilkan penerbitan laporan mengenai inflasi, keadaan kewangan luaran dan rangka kerja kestabilan makrokewangan di rantau Asia-Pasifik.[1] Laporan tersebut memberikan pandangan mengenai pertimbangan penting dalam perumusan tindak balas dasar yang wajar bergantung pada keadaan khusus negara.

Menerusi Alliance for Financial Inclusion (AFI) Global Policy Forum 2023, BNM menggalakkan supaya tumpuan diberikan kepada kesan positif jangka panjang peraturan antarabangsa terhadap rangkuman kewangan berikutan peningkatan kestabilan dan ketelusan sistem kewangan. Selaras dengan tema forum ini, AFI melancarkan satu inisiatif penyelidikan mengenai kesalinghubungan antara kestabilan monetari, kestabilan kewangan dan rangkuman kewangan di EME. Inisiatif ini bertujuan untuk meneguhkan kepentingan rangkuman sebagai mandat bank pusat.

[1] Laporan penuh boleh didapati menerusi https://www.bis.org/publ/othp78.htm

Menyokong inisiatif kelestarian

BNM terus menggalakkan peralihan ke arah ekonomi yang lebih lestari secara adil dan teratur merentas seluruh platform utama seperti ASEAN, EMEAP dan Network for Greening the Financial System (NGFS). Melalui platform global, BNM mengetengahkan perspektif EME mengenai kepentingan mengambil kira keutamaan pembangunan dan keperluan pembiayaan dalam merangka peralihan dan menguruskan risiko iklim.

Semasa COP28,[2] BNM dan Bank Dunia mengumumkan beberapa inisiatif untuk menggalakkan kelestarian dalam sektor kewangan berhubung dengan pengurusan risiko berkaitan alam semula jadi. Inisiatif pertama ialah panduan penilaian risiko kewangan yang akan membantu institusi kewangan dan perniagaan menilai risiko dan kesan berkaitan dengan alam semula jadi. Inisiatif kedua adalah untuk menggalakkan penggemblengan modal swasta ke arah hasil positif berkaitan alam semula jadi dengan mewujudkan peraturan sokongan dan merintis struktur kewangan inovatif baharu. Semua inisiatif ini akan memudahkan integrasi pertimbangan berkaitan alam semula jadi dalam proses membuat keputusan di samping menyelaraskan aliran kewangan dengan penyelesaian yang mampan.

BNM terus memajukan kewangan lestari dalam ASEAN. Sebagai ahli ASEAN Taxonomy Board (ATB), BNM menyumbang ke arah penerbitan ASEAN Taxonomy for Sustainable Finance Versi 2. Berlandaskan konsep bagi Versi 1, Versi 2 memberikan kaedah kualitatif yang terperinci untuk menilai aktiviti peralihan dan kelestarian; dan Kriteria Penyaringan Teknikal (Technical Screening Criteria) bagi sektor tenaga.[3] Versi 2 menandakan komitmen ASEAN untuk menyediakan rangka kerja lazim berasaskan sains kepada pihak berkepentingan di samping merangkumi pelbagai peringkat pembangunan ahlinya.

Memanfaatkan kepimpinan Malaysia dalam kewangan Islam

Selaras dengan aspirasi BNM untuk meletakkan Malaysia sebagai gerbang antarabangsa bagi kewangan Islam, BNM secara aktif berkongsi kepakaran dan pengalaman Malaysia selain turut menimba ilmu daripada pandangan negara-negara lain. Hal ini termasuk penyertaan secara aktif dan mengambil peranan galakan (*advocacy*) dalam platform OIC-COMCEC dan MLC.[4]

Dengan kerjasama rakan sejawat antarabangsa,[5] BNM menganjurkan bengkel Promoting Islamic Social Finance and Accelerating the Growth of Halal Value Chain Ecosystem. Bengkel ini telah menghimpunkan seramai 44 orang peserta peringkat tinggi dari 15 buah negara anggota OIC di Kuala Lumpur. BNM berkongsi tentang usaha mengoptimumkan dana kewangan sosial untuk menyokong perniagaan kecil. Turut dikongsi ialah cara model dwisistem kewangan Malaysia membolehkan ekosistem yang berdaya tahan dan komprehensif menyokong pembangunan kewangan Islam, inovasi dan rangkuman kewangan. Bengkel ini menyorot cabaran lazim yang dihadapi oleh negara-negara dalam melaksanakan kewangan sosial Islam dan memberikan petunjuk tentang cara cabaran-cabaran ini dapat ditangani berdasarkan pengalaman negara lain.

BNM menggalakkan penjajaran piawaian kehematan dalam industri perkhidmatan kewangan Islam melalui keahlian BNM dalam Islamic Financial Services Board (IFSB). BNM secara aktif menyumbang kepada kepimpinan berwawasan dengan berkongsi pengalaman Malaysia dalam membangunkan dan melaksanakan piawaian yang serupa di dalam negara. Pada tahun 2023, usaha ini menyumbang kepada penerbitan piawaian IFSB mengenai alat pengurusan risiko mudah tunai, tadbir urus korporat dan penyeliaan berkaitan dengan perkhidmatan kewangan patuh Syariah.

Mencegah dan memerangi pengubahan wang haram dan pembiayaan keganasan

BNM mengambil bahagian secara aktif dalam inisiatif global untuk melaksanakan kawalan pencegahan pengubahan wang haram (*anti-money laundering*, AML) dan pencegahan pembiayaan keganasan (*counter the financing of terrorism*, CFT). Peningkatan jenayah kewangan transnasional telah meningkatkan kepentingan libat urus antarabangsa BNM dalam membina daya tahan dalam negeri.

[2] Mesyuarat Tahunan ke-28 Conference of the Parties of the United Nations Framework Convention on Climate Change

[3] Kriteria Saringan Teknikal akan terpakai kepada lima sektor lain iaitu pertanian, perhutanan dan perikanan; perkilangan, pengangkutan dan penyimpanan; bekalan air, pembetungan dan pengurusan sisa; serta pembinaan dan harta tanah.

[4] Untuk maklumat lanjut mengenai penyertaan BNM dalam Pertubuhan Kerjasama Islam (Organization of Islamic Cooperation, OIC) – Jawatankuasa Tetap bagi Economic and Commercial Cooperation of the Organization of the Islamic Cooperation (COMCEC), dan Majlis Kepimpinan Pusat Kewangan Islam Antarabangsa Malaysia (Malaysia International Islamic Financial Centre (MIFC) Leadership Council, MLC), lihat Bab 1.4: Menggalakkan Sistem Kewangan Islam yang Progresif dan Inklusif.

[5] The Statistical, Economic and Social Research and Training Centre for Islamic Countries (SESRIC) serta bank pusat Indonesia, Arab Saudi dan Turkiye.

Kapsyen gambar: Pengurusan Kanan BNM bertemu dengan rakan-rakan sejawat mereka di Bank of Thailand semasa mesyuarat dua hala pada 4 Februari 2023 di Bangkok, Thailand. Kedua-dua bank pusat bertukar-tukar pandangan mengenai isu-isu penting yang baru muncul serta memperkukuh kerjasama kewangan dengan memeterai pengaturan swap dua hala.

Berdasarkan pertimbangan ini, BNM menjadi tuan rumah Standards Training Course dengan kerjasama Pasukan Petugas Tindakan Kewangan (Financial Action Taskforce, FATF) dan Asia/Pacific Group on Money Laundering. Latihan tersebut bertujuan untuk meningkatkan pemahaman mengenai Piawaian FATF dan pelaksanaannya. BNM juga menyumbang kepada penerbitan bersama seperti Typologies Report on Misuse of Corporate Structures and Illicit Financial Flows from Cyber-Enabled Fraud[6] oleh Kumpulan Egmont.[7] Penerbitan ini menggariskan penunjuk risiko utama yang perlu dipantau oleh pihak berkuasa dan menekankan keperluan kerjasama pelbagai hala. Di rantau Asia Pasifik, BNM terus menjadi peneraju bersama dalam Multi-Jurisdictional Anti-Fraud Project dan Regional Information Sharing Platform yang sedang dilaksanakan. Kedua-dua projek bertujuan untuk menambah baik operasi AML/CFT dengan membolehkan perkongsian maklumat masa nyata.[8]

Memperkukuh jaringan keselamatan kewangan luaran

BNM terus mengukuhkan daya tahan terhadap kejutan luaran dengan mempertingkatkan pengaturan jaringan keselamatan kewangan. Tumpuan diberikan pada usaha meluaskan bilangan saluran yang boleh digunakan oleh BNM, serta pada masa yang sama meningkatkan kebolehcapaian dan kebolehgunaan saluran sedia ada.

Pada bulan Februari 2023, BNM memeterai pengaturan swap dua hala dengan Bank of Thailand (BOT). Pengaturan ini membolehkan kedua-dua pihak mengakses hingga USD3 bilion (atau jumlah yang setara dalam mata wang tempatan) untuk mengatasi kesukaran mudah tunai jangka pendek atau isu imbangan pembayaran. Selain itu, BNM juga memperbaharui perjanjian swap dua hala bernilai USD3 bilion dengan Jepun[9] dengan terma yang lebih baik. Khususnya, perjanjian yang diperbaharui ini memperkenalkan swap awasan untuk pencegahan krisis serta pilihan untuk mendapatkan yen Jepun sebagai tambahan kepada dolar AS. Pihak-pihak yang terlibat juga boleh mengakses 40% swap tersebut tanpa terikat kepada syarat IMF.

Pada peringkat serantau, BNM bersama-sama dengan negara-negara ASEAN+3 yang lain terus menggalakkan penambahbaikan kepada Chiang Mai Initiative Multilateralisation (CMIM).[10] Galakan BNM bertujuan untuk memastikan CMIM terus mencerminkan keperluan

[6] Laporan penerbitan penuh boleh didapati melalui https://www.fatf-gafi.org/en/publications/Methodsandtrends/illicit-financial-flows-cyber-enabled-fraud.html

[7] Kumpulan Egmont ialah badan bersatu yang dianggotai oleh 170 Unit Perisikan Kewangan (Financial Intelligence Units, FIU) dan menyediakan platform yang selamat untuk bertukar-tukar kepakaran dan risikan kewangan untuk AML/CFT.

[8] Perkara ini diperincikan lagi dalam Bab 1.7: Mengekalkan Integriti Kewangan.

[9] Perjanjian ditandatangani dengan Bank of Japan yang bertindak sebagai ejen Kementerian Kewangan Jepun.

[10] CMIM ialah pengaturan swap mata wang pelbagai hala sebagai sokongan mudah tunai dalam kalangan ahli ASEAN+3. Objektif utamanya adalah untuk menangani isu imbangan pembayaran dan/atau kesulitan mudah tunai jangka pendek di negara rantau ASEAN+3, dan melengkapi pengaturan kewangan antarabangsa yang sedia ada.

serantau. Salah satu penambahbaikan penting ialah pengurangan kos peminjaman yang akan mengurangkan beban bakal peminjam ketika krisis. BNM juga menyokong agar kemudahan pembiayaan pantas baharu diwujudkan, yang akan memastikan pengeluaran dana dengan cepat tanpa terikat kepada syarat. Kemudahan baharu itu bertujuan untuk menangani segera kesukaran imbangan pembayaran yang berpunca daripada kejutan bersifat luaran (*exogenous*) seperti bencana alam atau pandemik.

Pada peringkat global, BNM menyokong resolusi pragmatik dan tepat pada masanya terhadap General Review of Quotas IMF yang ke-16, berikutan kesukaran memuktamadkan semakan sebelumnya. Kuota IMF mencerminkan kedudukan relatif setiap anggota dalam ekonomi dunia. Antara lain, kuota ini menentukan jumlah sumbangan setiap anggota kepada IMF, kuasa mengundi dan kelayakan pembiayaan. Hasil resolusi yang menggalakkan telah tercapai dengan peningkatan 50% dalam kuota dan komitmen untuk mengurangkan pergantungan pada sumber yang dipinjam[11] oleh IMF. Keadaan ini memastikan kecukupan sumber IMF untuk memberikan pinjaman kepada anggotanya di samping meningkatkan peranan utama kuota.

Memperdalam integrasi untuk perdagangan dan pelaburan

Bagi menyokong strategi negara, BNM telah mengorak langkah untuk mempertingkatkan integrasi dalam perdagangan, pelaburan dan pembayaran pada tahun 2023. Perjanjian perdagangan dan pelaburan antarabangsa adalah penting untuk mengurangkan halangan kepada integrasi. Bagi sektor kewangan Malaysia, perjanjian-perjanjian ini meningkatkan peluang untuk perniagaan serta meluaskan akses kepada produk dan perkhidmatan untuk pengguna. Sehubungan dengan itu, BNM menerajui rundingan perkhidmatan kewangan untuk memacu liberalisasi yang progresif, memudahkan agenda pembangunan utama dan memperkasakan kepentingan strategik bagi Malaysia melalui perjanjian-perjanjian ini. Tahun 2023 juga menjadi tahun termeterainya kemasukan United Kingdom dalam CPTPP.[12] Perkembangan ini menandakan kali pertama Malaysia dan United Kingdom memeterai perjanjian perdagangan bersama. ASEAN juga telah meningkatkan perkongsian dengan Australia dan New Zealand dengan selesainya rundingan semula AANZFTA.[13] Clean Economy and Fair Economy Agreements di bawah IPEF[14] juga akan meningkatkan rangkuman melalui penerapan amalan perdagangan yang mampan dan adil.

BNM juga aktif menggalakkan penggunaan mata wang tempatan untuk menyelesaikan perdagangan dan pelaburan serta menggalakkan kepelbagaian penggunaan mata wang. Penggunaan mata wang tempatan akan membantu mencegah pergantungan pada mata wang utama dan mengurangkan risiko pertukaran asing bagi pelabur dan perniagaan di Malaysia. BNM memperluas dan memperhalus rangka kerjanya dengan BOT dan Bank Indonesia (BI) pada bulan Ogos 2023 untuk meluaskan skop transaksi rentas sempadan yang layak dan menyediakan infrastruktur yang cekap untuk penggunaan mata wang tempatan. Pada tahun 2023, sebanyak USD2.4 bilion (18.6%) daripada perdagangan dua hala Malaysia dengan Thailand telah diselesaikan dalam mata wang tempatan, manakala penyelesaian sebanyak USD1.3 bilion (7.6%) telah diselesaikan dalam mata wang tempatan dengan Indonesia. BNM juga telah meneruskan inisiatif mata wang tempatan dengan China, iaitu rakan perdagangan Malaysia yang terbesar. Pada tahun 2023, sebanyak USD12.7 bilion (24.4%) daripada penyelesaian perdagangan Malaysia dengan China adalah dalam denominasi ringgit dan renminbi.[15] BNM menjangkakan penggunaan inisiatif ini akan terus meningkat kerana memudahkan lagi perniagaan untuk berurus niaga dalam mata wang tempatan.

Selain pengaturan dua hala, BNM bersama-sama dengan bank-bank pusat ASEAN yang lain telah mencapai persetujuan mengenai prinsip-prinsip peringkat tinggi bagi penubuhan dan pelaksanaan ASEAN Local Currency Transactions Framework. Rangka Kerja ini akan meliputi semua transaksi ekonomi dan kewangan serta dikaitkan dengan inisiatif pembayaran rentas sempadan di rantau ASEAN.

[11] Kuota ialah barisan pertahanan pertama IMF. Sumber peminjaman meliputi Pengaturan Baharu untuk Meminjam (New Arrangements to Borrow, NAB) dan Pengaturan Pinjaman Dua Hala (Bilateral Borrowing Arrangements, BBA), yang masing-masing merupakan barisan pertahanan kedua dan ketiga IMF. Sumber peminjaman kurang mewakili keanggotaan IMF (tidak semua anggota menyumbang), mengambil masa yang lebih lama untuk dilaksanakan, dan kurang dipercayai berbanding dengan kuota (sumber peminjaman perlu diperbaharui, berbanding dengan kuota yang kekal).

[12] Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership

[13] ASEAN-Australia-New Zealand Free Trade Agreement

[14] Indo-Pacific Economic Framework for Prosperity

[15] Untuk maklumat lanjut mengenai usaha BNM dalam menggalakkan penyelesaian mata wang tempatan, sila lihat Rencana: Menggalakkan Penyelesaian Mata Wang Tempatan Rentas Sempadan.

BNM turut mengukuhkan kesalinghubungan pembayaran rentas sempadan dua hala dengan bank pusat lain. Yang nyata, kesalinghubungan sistem pembayaran negara dengan Indonesia dan Singapura meningkat pada tahun 2023. Pengguna dari Indonesia dan Malaysia kini boleh membuat pembayaran runcit segera di mana-mana negara dengan mengimbas kod QR institusi kewangan peserta. Sementara itu, selain mengimbas kod QR, pengguna di Singapura dan Malaysia boleh membuat pemindahan dana rakan-ke-rakan (*peer-to-peer*) rentas sempadan pada masa nyata dengan hanya merujuk nombor telefon bimbit. Usaha ini akan membantu mengurangkan kos serta meningkatkan kepantasan dan kebolehcapaian pembayaran rentas sempadan, lantas meningkatkan lagi aliran perdagangan dan pelaburan.[16]

Memperkukuh kerjasama dalam bidang perbankan pusat yang berkaitan

Berikutan peningkatan kesalinghubungan antara Malaysia dengan negara lain, kestabilan kewangan dan monetari serantau menjadi matlamat bersama. Susulan matlamat ini, BNM bekerjasama rapat dengan bank-bank pusat lain untuk bertukar-tukar pandangan, serta mengukuhkan keupayaan teknikal dan kepakaran secara kolektif. Kerjasama BNM telah meningkatkan kemahiran BNM dan akan terus menyokong perumusan dasar BNM seiring dengan bank pusat lain.

Pada tahun 2023, BNM mengendalikan 35 program pembinaan keupayaan untuk rakan bank pusat dalam pelbagai bidang. Tumpuan program-program ini adalah pada pendigitalan, pengawasan dan rangka kerja pengawalseliaan Takaful. BNM memanfaatkan hubungan dengan bank pusat lain untuk meningkatkan pengetahuan dan membina kepakaran dalam bidang strategik seperti perubahan iklim dan kesiapsiagaan krisis. Pada tahun 2023, BNM mengukuhkan kerjasama dengan Bank of the Lao PDR melalui Memorandum Persefahaman, yang mengandungi persetujuan untuk bekerjasama dalam bidang kepentingan bersama seperti inovasi kewangan.

Kapsyen gambar: Gabenor bersama-sama dengan Dr. Bounleua Sinxayvoravong, Gabenor Bank of the Lao PDR semasa upacara memeterai Memorandum Persefahaman untuk bekerjasama dalam bidang kepentingan bersama.

Langkah Selanjutnya

Libat urus antarabangsa BNM terus penting bagi mempertingkatkan persefahaman bersama mengenai perkembangan ekonomi dan kewangan global. Pemahaman ini juga memaklumkan keupayaan membuat dasar BNM dalam usaha melaksanakan mandat untuk memelihara kestabilan makroekonomi dan kewangan. Pada masa hadapan, BNM akan terus memantapkan lagi usaha sama dengan rakan-rakan sejawatnya untuk memperdalam integrasi serta memajukan lagi kepentingan strategik secara kolektif.

[16] Perkara ini diperincikan lagi dalam Bab 1.5: Menggalakkan Perkhidmatan Pembayaran dan Pengiriman Wang yang Selamat dan Cekap.